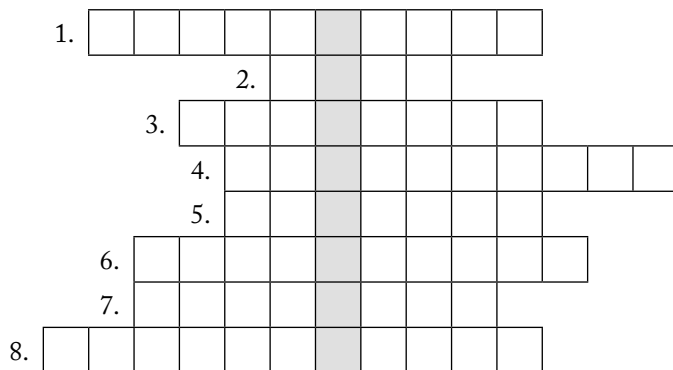

1. Oldd meg a rejtvényt!

1. Tartós, csendes csapadékkal járó időjárás-változást okoz.
2. Törmelékes üledékes kőzet, amely a füves pusztákon leülepedő finom porból képződött a jégkor idején.
3. A napsugárzás alapján kijelölhető, szabályos övezetesség.
4. A Földközi-tenger partvidékére jellemző éghajlat.
5. A folyókanyarulatok lefűződésével keletkező tó.
6. Az a hőmérsékleti érték, amelyen a levegő nedvességgel telítetté válik.
7. A legfelső vízzáró réteg felett elhelyezkedő, a talajszemcsék közötti hézagokat teljesen kitöltő víz.
8. A Föld legősbibb kéregdarabjaiból és az ősz- és előidei hegységképződés lepusztult maradványaiból felépülő szerkezeti elem.

Megoldás: _____

2. Hasonlítsd össze az alábbi jelenségeket, illetve fogalmakat! Írd a jellemzőiket a megfelelő téglalapokba!

Ciklon	Anticiklon
Közös jellemző:	

Gyűrődés	Vetődés
Közös jellemző:	

Mediterrán égh.	Szubtrópusi monszun égh.
Közös jellemző:	

Szárazföldi kéreg	Óceáni kéreg
Közös jellemző:	

Falu	Város
Közös jellemző:	

A demográfiai átmenet I. szakasza	A demográfiai átmenet IV. szakasza
Közös jellemző:	

3. Határozd meg, mit jelentenek az alábbi fogalmak!

kőzetburok: _____

troposzféra: _____

évi középhőmérséklet: _____

szél: _____

vízhozam: _____

éghajlat: _____

földrajzi övezetesség: _____

népsűrűség: _____

urbanizáció: _____

4. Milyen környezeti károkat, veszélyeket idéz elő az emberi tevékenység a földrajzi burok különböző részeiben? Milyen következményei lehetnek ennek?

Geoszféra	Veszélyforrás	Következmény
Kőzetburok és talaj		
Légkör		
Vízburok		
Bioszféra		

1. Gyűjts példákat az atlaszod segítségével természetes (a) és mesterséges (b) országhatárookra! Írd a határokkal elválasztott szomszéd országok nevét a vonalra!

a) _____

b) _____

2. Gyűjts példát olyan folyamatokra, jelenségekre, amelyek az országhatáron átívelő, mind szorosabb nemzetközi összefonódást erősítik!

3. Válaszolj röviden!

Az állam legfontosabb bevételi forrása: _____

Az állami bevételek felhasználásának arányait rögzíti: _____

Ez a következménye, ha az állam kiadása meghaladja a bevételét: _____

4. Egészítsd ki a „hiányos egyenletet” úgy, hogy az a GDP és a GNI közötti kapcsolatot mutassa!

=

5. Milyen okai lehetnek annak, ha egy ország GNI-je jóval magasabb a GDP-jénél?

6. Felsoroltunk néhány, az országokra jellemző mutatót. Húzd alá azokat, amelyek egy fejlett országra jellemzőek! Karikázd be azt, amelyik nem függ össze a gazdasági fejlettséggel!

GDP: 8000 USD/fő népsűrűség: 400 fő/km² HDI: 0,97 születéskor várható élettartam: 60 év
csecsemőhalandóság: 2,75‰ fő halálzási ok: szív- és érrendszeri betegségek (41%)

7. Hogyan függhet össze az életszínvonal és az eladósodás?

8. Állítsd sorrendbe a különböző integrációs formákat az együttműködés szorossága alapján! A legkevésbé szoros együttműködési típus neve elé írd az 1. sorszámot!

közös piac preferenciális kereskedelmi övezet gazdasági unió

szabadkereskedelmi övezet

9. Barátod azt állítja, hogy a piacgazdaságban az államnak nincsenek eszközei a gazdasági folyamatok befolyásolására, a társadalmi egyenlőtlenségek mérséklésére. Mi a véleményed? Érvelj a mindennapi életből vett konkrét példák felsorakoztatásával!

A gazdasági és a foglalkozási szerkezet

1. Miért alakulhatott ki munkamegosztás Földünk különböző térségei között? _____

Gyűjts példákat a földrajzi munkamegosztásra! _____

2. Mit nevezünk társadalmi munkamegosztásnak? _____

Hogyan segítette elő a gazdaság fejlődését? _____

3. Mit jelent a gazdasági szerkezet fogalma? _____

4. Írd az egyes iparágak számát a táblázat megfelelő rovatába!

1. gépgyártás 2. bútorgyártás 3. acélgyártás 4. kőolaj-finomítás 5. gyógyszergyártás 6. papírgyártás
7. húsipar 8. autógyártás 9. konzervgyártás 10. timföldgyártás 11. pamutfonás 12. szeszgyártás

	Nehézipar	Könnyűipar	Élelmiszeripar
Alapanyaggyártás			
Feldolgozóipar			

5. Írj egy igaz állítást, amelyhez használd fel a *szolgáltatás* és az *infrastruktúra* kifejezést!

6. Rajzold le a megfelelő nyilak segítségével a foglalkozási szerkezet átalakulásának két jellegzetes típusát! Karikázd be azt, amelyik a fejlődő országokra jellemző!

mezőgazdaság

ipar

szolgáltatás

mezőgazdaság

ipar

szolgáltatás

7. Milyen tényezők játszottak szerepet az alábbi létesítmények telephelyválasztásában?

Paksi Atomerőmű: _____

Gyulai Húskombinát: _____

Infopark Budapest: _____

8. Képzeld el, hogy területfejlesztő geográfus vagy! Felkérnek arra, hogy lakóhelyeden tervezz meg egy szolgáltatóközpontot. Hova építenéd? Milyen szolgáltatók kapnának ott helyet? Indokold is meg a döntésedet!

1. Milyen tényezők befolyásolják egy termék árának alakulását a piacon? _____

2. Miért volt jelentős szerepe az alábbi tényezőknek a világgazdaság kialakulásában?

pénz: _____

nagy földrajzi felfedezések: _____

3. Nevez meg három tényezőt, amely hozzájárult az Európa-központú, egypólusú világgazdaság kialakulásához!

- _____

- _____

- _____

4. Írj definíciót az alábbi fogalmakhoz!

triád: _____

duális gazdasági szerkezet: _____

5. Írd a táblázat megfelelő helyére az egyes országokat, térségeket jelölő sorszámokat!

1. Japán 2. Nyugat-Európa 3. Kelet-Közép-Európa 4. Oroszország 5. Ausztrália 6. Egyiptom
7. Brazília 8. Óceánia 9. Egyenlítői-Afrika 10. Mexikó 11. Peru

Centrum	Perifériaterület	Félperiféria-terület

Húzd alá azoknak az országoknak, térségeknek a nevét, amelyek a nyugat-európai erőterhez tartoznak!

6. Egy országban hatalmas feketekőszén-lelőhelyet tártak fel. A kitermeléshez azonban jelentős tőkére lenne szükség. Gyűjts érveket a külföldi hitelfelvétel mellett és ellen!

Mellett: _____

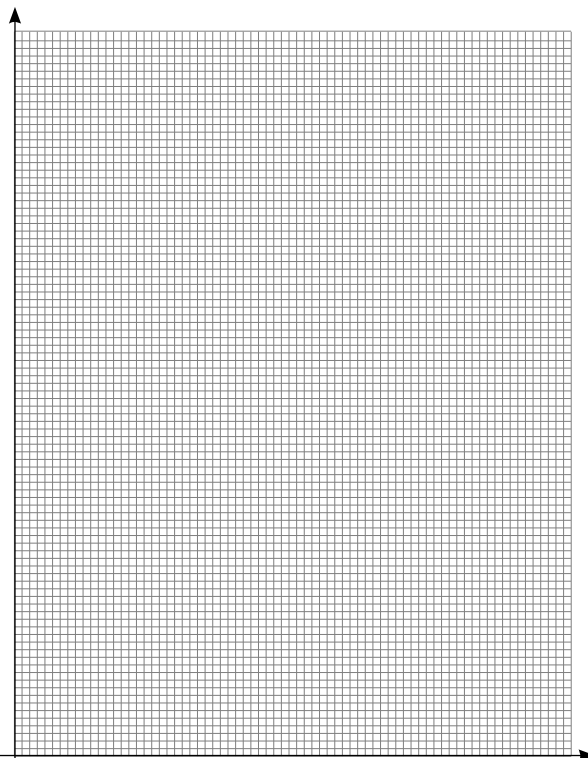
Ellen: _____

1. Mit jelent a TNC rövidítés? _____
Mi a sikerességük alapja? _____

2. Tanulmányozd a táblázatot! Számítsd ki a táblázat adatai alapján, mekkora éves forgalmat bonyolított le a GM és a Pfizer! Ábrázold a kapott adatokat oszlopdiagramon, és az oszlopokon belül jelöld a K+F kiadások nagyságát is!

Tíz vezető TNC K+F kiadásai (2011) és a cégek teljes forgalmához viszonyított aránya

Név	Millió USD	Százalék
Toyota (japán, autóipar)	9,9	4,2
Novartis (svájci, gyógyszergyártás)	9,6	16,4
Roche (svájci, gyógyszergyártás)	9,4	19,6
Pfizer (amerikai, gyógyszergyártás)	9,1	13,5
Microsoft (amerikai, számítástechnika)	9,0	12,9
Samsung (dél-koreai, gépipar, elektronika)	9,0	6,0
Merck (amerikai, gyógyszergyártás)	8,5	17,6
Intel (amerikai, elektronika)	8,4	15,5
General Motors (amerikai, autóipar)	8,1	5,4
Nokia (finn, telekommunikáció)	7,8	14,5

Fogalmazd meg következtetéseket az adatok alapján!

3. Sorold fel a globalizáció alapját képező folyamatokat!

Miért a TNC-k a globalizáció zászlóvivői?

4. Gyűjts példákat világtermékekre!

5. Globalizálódó világban élünk. Sokat vitatkozunk erről a jelenségről. Sorold fel a globalizáció 3 előnyét és 3 hátrányát!

Előnyök: _____

Hátrányok: _____

1. Milyen szerepe lehet a pénznek? _____

2. Egészítsd ki a szöveget a pénz megfelelő formáinak beírásával!

Ma már a legtöbb ember fizetését a bankban vezetett folyószámlára utalják. Az ide kerülő virtuális pénzt _____ nevezük. A számláról a bankautomata segítségével _____ vehetünk fel, amely általában 1000, 2000, 5000, 10 000 vagy 20 000 Ft címletű _____ A parkoló automatájába viszont többnyire csak _____ fizethetünk.

3. Mi a különbség a deviza és a valuta között? _____

4. Tanulmányozd a táblázatot, majd válaszolj a kérdésekre!

A forint árfolyamának alakulása (Ft/EUR, Ft/USD)

Időpont	EUR	USD
2011. november 5.	308	224
2011. december 5.	301	223
2012. január 5.	321	248
2012. február 5.	294	221

Melyik időpontban kellett a legtöbbet fizetnie annak az ügyfélnek, aki 100 eurót vásárolt a bankban?

Melyikért kellett többet fizetnünk 2011 novemberében: 100 euróért vagy 100 dollárért?

Melyik időszakban erősödött és melyikben gyengült a forint a külföldi valutákhoz képest?

5. Hogyan befolyásolják az infláció alakulását az alábbi események? Használd a megfelelő jelet!

növeli = ↑, mérsékli = ↓

jelentős azonnali béremelés _____, az energiahordozók árának emelkedése _____, állami pénzkibocsátás _____, a növekvő személyi jövedelemadó _____, az élelmiszerek iránti kereslet gyors növekedése _____

6. Melyik biztonságosabb befektetési forma, a kötvény- vagy a részvényvásárlás? Indokold meg a válaszodat!

7. Vállalkozó vagy, a céged külföldi alapanyagokat dolgoz fel, de a termékek nagy részét itthon értékesíted. Hogyan befolyásolja a vállalatod működését a forint le-, illetve felértékelődése?

A pénz mozgatja a világot?

1. Te mit gondolsz? Adj választ a lecke címében feltett kérdésre!

2. Döntsd el, hogy igazak vagy hamisak a tőkebefektetésre vonatkozó megállapítások! Írj I betűt az igaz, H betűt a hamis megállapítás sorszámára elé!

- 1. A működőtőkét közvetlenül a termelésbe fektetik be.
- 2. A tőke minden esetben profitot termel a tulajdonosának.
- 3. A Triád tagjai a világ legjelentősebb működőtőke-exportálói.
- 4. A globalizáció hatására egyre több tőke áramlik a fejlődő világba.
- 5. Japán a világ legjelentősebb működőtőke-importálója.
- 6. A pénzügyi befektetések gyorsabb hasznot kínálnak a befektetőknek, mint a működőtőke-befektetések.
- 7. A rövid lejáratú spekulációs ügyletek a devizakereskedelemre jellemzőek.
- 8. A pénztőke mozgása napjainkra elszakadt a tényleges termelési folyamatoktól.

3. Gyűjts érveket a barnamezős és a zöldmezős beruházás mellett! Keresz hazai példákat ilyen beruházásokra!

Barnamezős beruházás	Zöldmezős beruházás
Példák:	Példák:

4. Nézz utána, hogy mely tőzsdék működéséről tájékoztatnak az alábbi indexek!

DAX: _____

NIKKEI: _____

FTSE: _____

5. A világ két meghatározó pénzügyi szervezete más-más feladatot lát el. Melyik szervezethez fordulhatnak az országok az alábbi esetekben?

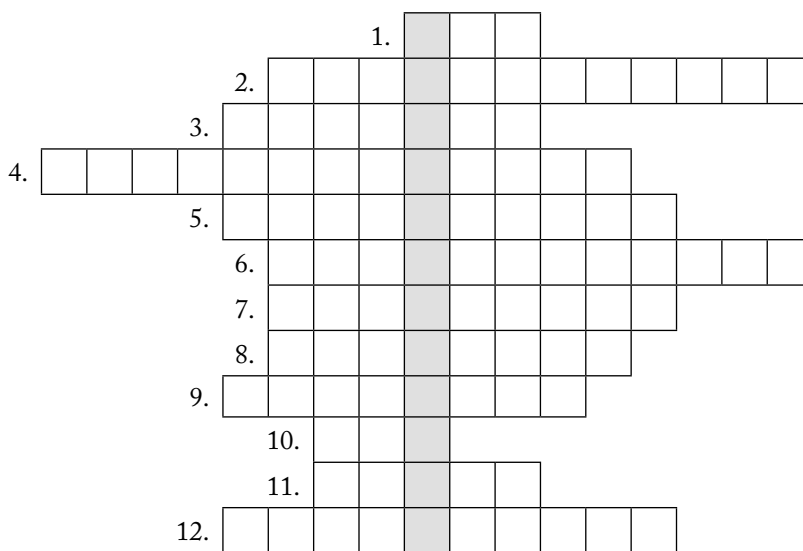
lejáró külföldi hitelei törlesztéséhez kér pénzügyi segítséget: _____

az egészségügyi rendszer átalakításához, fejlesztéséhez kér segítséget: _____

6. Tanulmányozd a tankönyv 28. oldalán található térképet (21. ábra)! Melyik ország vált azóta (az utóbbi évtizedben) új, nagy működőtőke-exportálóvá?

1. Oldd meg a rejtvényt!

1. A bruttó hazai termék ismert rövidítése.
2. A tercier szektorra jellemző tevékenységek összefoglaló neve.
3. Itt működik a világ legnagyobb forgalmú értéktőzsdeje.
4. Az ilyen valuta szabadon átváltható egy másikra.
5. Ezt a beruházást lepusztult ipari üzemek helyén valósítják meg.
6. Ide utalják a bankszámlapénzt.
7. A centrumtól távol eső, elmaradott térség.
8. Értékpapír, amely tulajdonjogot is biztosít.
9. A pénz értékének csökkenése.
10. Termelését globális méretekben szervező cég.
11. A világgazdaság növekedési pólusainak összefoglaló neve.
12. A túlzott mértékű hitelfelvétel okozhatja.

A függőlegesen összeolvasható szó: _____

2. Milyen összefüggés figyelhető meg a gazdasági szerkezet és a gazdasági fejlettség között?

3. Mi történt a dollárral az euróhoz képest, ha ma többet kell fizetnünk egy euróért, mint tegnap?

4. Készíts logikai sort, amellyel az alábbi folyamatot szemlélteted!

a) Hitelfelvétel, amely nem vezet az adott ország eladósodásához:

hitel → _____

b) Hitelfelvétel, amely az adott ország eladósodásához vezet:

hitel → _____

A Római Szerződéstől az Európai Unióig

1. Milyen okok készítették az európai országokat integrációra? _____

2. Az alábbi tényezők megnehezítik, hogy a nemzetgazdaságok versenyképesek legyenek a világpiacon. Hogyan változtathatja meg ezt az együttműködés?

a K+F magas költségigénye: _____

kis felvevőpiac: _____

hiányzó természeti erőforrások: _____

3. Színezd kékre a térképvázlaton az alapító országokat! Írd rá a nevük kezdőbetűjét is!
Jelöld piros színnel a 2004 után csatlakozott országokat! Írd rá a nevük kezdőbetűjét is!
Írd be csatlakozásuk dátumát!

Nézz utána, mely országokkal folytat csatlakozási tárgyalásokat az Unió!

4. Állítsd időrendi sorba (1-5.) az európai integráció fejlődésének szakaszait!

közös piac vámunió gazdasági unió pénzügyi unió szabadkereskedelmi övezet

Mi lenne az integráció legmagasabb foka? _____

Miért beszélnek napjainkban sokan „kétsebességű” Európáról? _____

5. Párosítsd a városokat az Unióban betöltött szerepükkel! Írd a megfelelő intézményt a városok neve után!
Jelöld be a városokat a fenti térképvázlatba!

Európai Bizottság, Európai Központi Bank, Európai Parlament titkársága, Európai Parlament plenáris üléseinek helyszíne

Frankfurt	
Brüsszel	
Strasbourg	
Luxembourg	

6. Véleményed szerint melyik a schengeni egyezmény legfontosabb előnye, illetőleg hátránya hazánk szempontjából?

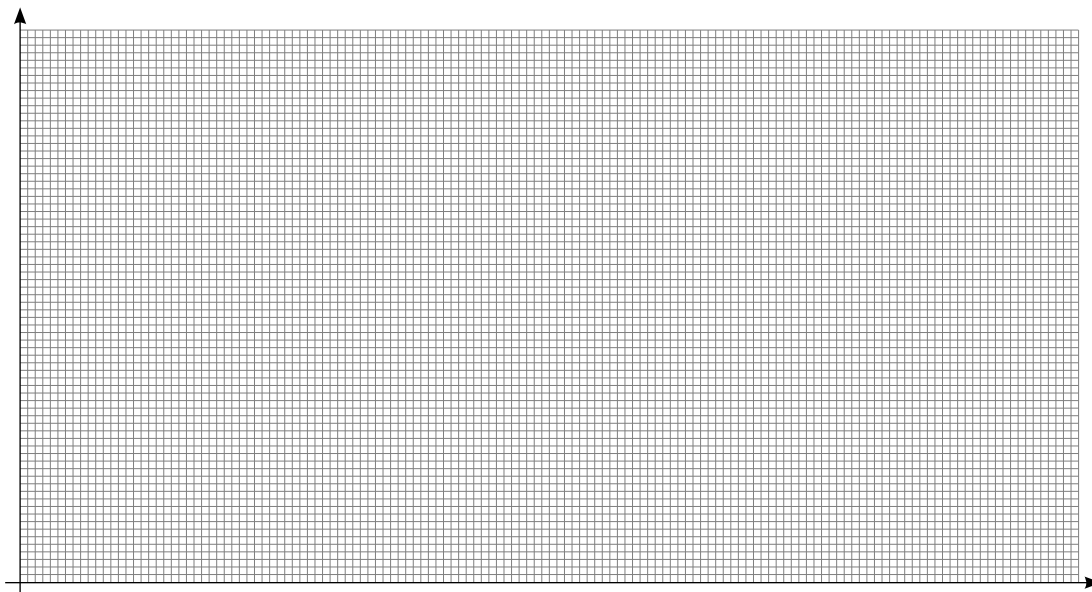
Előny: _____

Hátrány: _____

Együtt egymásért – az EU közös gazdaságpolitikai céljai

1. Miért lettek egyre nagyobbak az EU-n belül a területi fejlettségi különbségek az integráció bővítésével?

2. Gyűjts adatokat az internet segítségével a tagországok egy főre jutó GDP-jéről! Ábrázold a négy legfejlettebb és a négy legkevésbé fejlett ország adatait oszlopdiagramon!

Keress meg az interneten a legfrissebb uniós átlagértéket! _____

Hányszoros a különbség a legmagasabb és a legalacsonyabb érték között? _____

3. Nevez meg hagyományos iparvidékeket!

Sorolj fel két okot, amely hozzájárult az iparvidékek válságához!

- _____
- _____

4. Hogyan változik északról dél felé haladva a mezőgazdasági termelés szerkezete?

Mi a változás alapvető oka? _____

5. Miért tartják a társult tagságot sokan az uniós tagság előszobájának? Miért nem vonatkozhat ez a megállapítás minden társult államra?

6. Miért váltja fel egyre inkább a hagyományos mezőgazdasági támogatást a vidékfejlesztés?

1. Mit takar a Benelux államok név?

Miért tekinthetjük ezeket az országokat az Unió előfutárainak?

2. Mely városokat jelölik a térkép vázlat számai? Írd a városok nevét a sorszám mellé a térkép vázlatba!

Mely városokra vonatkoznak az alábbi megállapítások? Írd a megfelelő városnevet a jellemző után!

a) Kétnyelvű világváros, az Unió számos intézményének ad otthont. _____

b) Európa legforgalmasabb tengeri kikötője. _____

c) A Nemzetközi Bíróság székhelye. _____

d) A környékén feltárt földgáznak köszönhető a vegyipar gyors fejlődése. _____

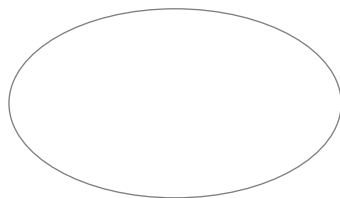

Jelöld F betűvel a flamand és V betűvel a vallon területeket a térkép vázlaton! Rajzold be a két nyelvi közösség határát is!

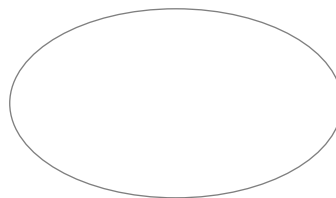
3. Csoportosítsd a jellemzőket, írd a sorszámukat a megfelelő országrészhez!

1. francia nyelv 2. textilipar 3. kikötőipar 4. nyersvasgyártás 5. holland nyelv 6. üvegipar 7. műemlék-
városok 8. Ardennek 9. idegenforgalom 10. belterjes mezőgazdaság 11. elvándorlás

Flandria

Vallónia

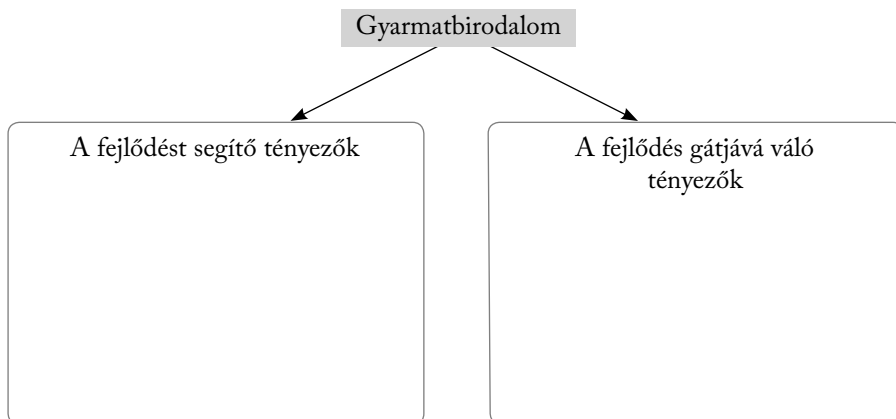

4. Milyen feltételek mellett lehet gazdaságos a kis parasztgazdaságok működése?

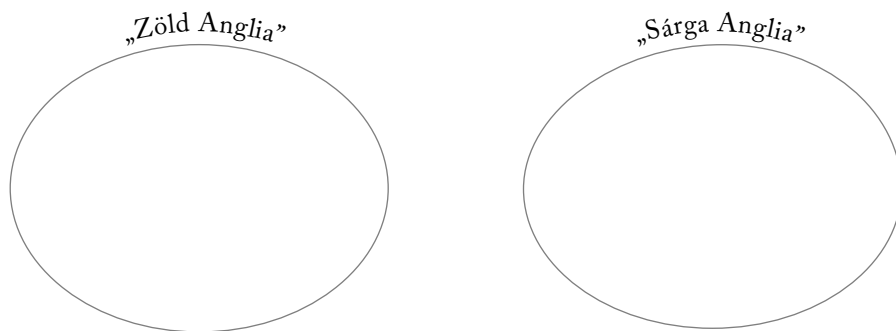
Készíts terméklistát a boltokban kapható holland mezőgazdasági és élelmiszer-ipari termékekről!

5. Miért került válságba a szénalapú gazdaság? Készíts logikai sort!

1. Hogyan befolyásolta az ország fejlődését a hatalmas gyarmatbirodalom?

2. Csoportosítsd a jellemzőket a megadott szempont szerint, és írd a sorszámokat a megfelelő helyre!

1. búzatermesztés 2. középhegység jellegű táj 3. gyümölcsstermesztés 4. juhtenyésztés 5. tejgazdálkodás
6. melegebb nyári hónapok 7. enyhébb tél 8. rendkívül sok csapadék 9. a földművelés szempontjából kedvezőbb talajok

3. Miért gyorsult fel a brit mezőgazdaság fejlődése a II. világháború éveiben?

És miért az EGK-hoz való csatlakozás után?

4. Egészítsd ki a táblázatot a tankönyv segítségével! Keress példákat, és emeld ki a lényeges vonásokat!

Válsághelyzet	Válságterület	Húzóágazat	Fejlődő térség

5. Mely városokat jelölik a térképvázlatba írt számok?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____

Jelöld be a térképvázlatba a „fekete vidék” területét!

Rajzold be a Pennine-hegységet!

Színezd pirosra a gyorsan fejlődő térségeket!

6. Nézz utána, mi a brit állam teljes hivatalos neve! _____

Írd be az államot alkotó országrészek nevét a térképvázlatba!

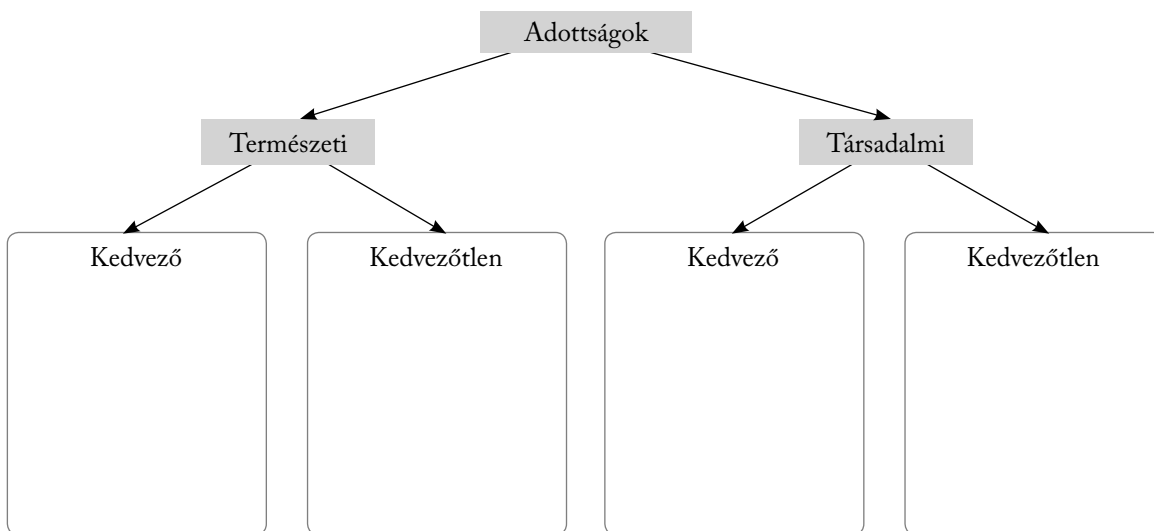
7. Sorolj fel döntéseket, amelyek alátámasztják, hogy Nagy-Britannia felfogása az integrációról ma is többé-kevésbé eltér a többi uniós tagállamétól!

Milyen gazdasági okai lehetnek annak, hogy Nagy-Britannia nem híve a szorosabb integrációnak?

1. Nézz utána, hol voltak jelentős francia gyarmatok!

Mi utal még ma is az egykori anyaországra ezekben az államokban?

2. Gyűjtsd össze és rendszerezd a Franciaország gazdasági fejlődését befolyásoló tényezőket az alábbi szempontok szerint!

3. Hogyan befolyásolják a mezőgazdasági termelést az alábbi tényezők? Készíts logikai sorokat!

az Atlanti-óceán hatása → _____

tágas medencék délies lejtői → _____

mediterrán éghajlat → _____

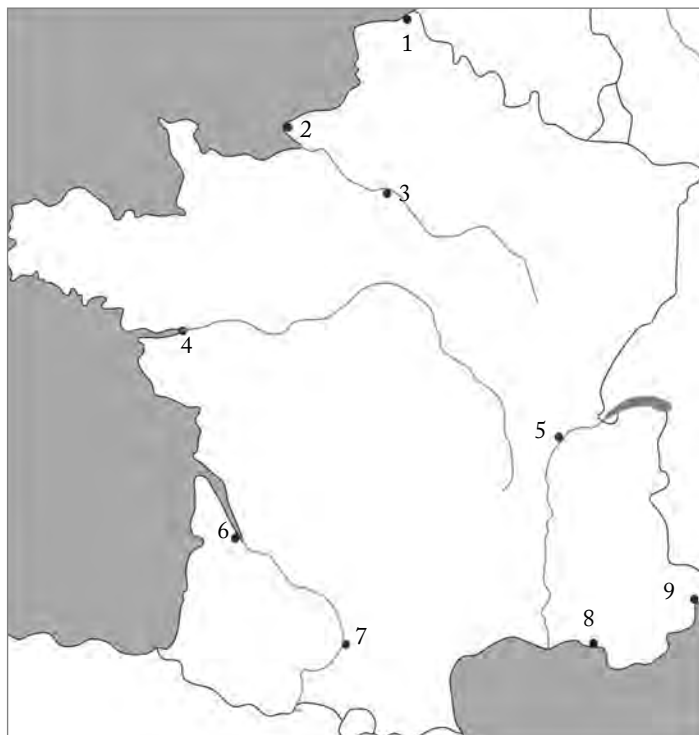
a termelők érdekvégyesítése → _____

4. Indokold meg, miért Franciaország az EU közös agrárpolitikájának fő mozgatója!

5. Milyen sajátos vonásai vannak a francia energiaiparnak? Fogalmazz meg két jellemzőt!

6. Mely városokat jelölik a térkép vázlat számai? Írd a város nevét a sorszám után! Írj példát jellemző gazdasági tevékenységére! Ha szükséges, használd az atlaszodat és az internetet!

1. _____
- _____
2. _____
- _____
3. _____
- _____
4. _____
- _____
5. _____
- _____
6. _____
- _____
7. _____
- _____
8. _____
- _____
9. _____
- _____

Rajzold be a térkép vázlatba a leghíresebb bor- és pezsgőelőállító vidékeket!

Jelöld késsel a Côte d'Azurt!

7. Egy beszélgetésben az alábbi mondat hangzott el: Párizs és Budapest sok szempontból hasonló városok. Mi a véleményed erről? Gondold végig, és sorold fel a mellette és az ellene szóló érveket!

8. Nézz utána, mivel foglalkozik az Európai Űrügynökség (ESA), és hol van a székhelye!

Az európai űrközpont (űrrepülőtér) Franciaország egyik tengerentúli területén épült meg. Derítsd ki, hol található! Milyen indokai lehettek a hely kiválasztásának?
